

Svar på skriftligt spörsmål SSS 593/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om att utvidga modellen med utställningsarvode till professionella icke-kommersiella gallerier och utställningslokaler

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 593/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Mari Holopainen /gröna m.fl.:

Har regeringen för avsikt att främja en utvidgning av modellen med utställningsarvode till professionella icke-kommersiella gallerier och utställningslokaler i enlighet med utbildnings- och kulturministeriets slutrapport?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Undervisnings- och kulturministeriet genomförde på basis av förslag från en arbetsgrupp som utredde avtals- och ersättningspraxisen vid konstutställningar (UKM 2016:4) ett treårigt försök med utställningsarvoden åren 2017–2019 och av försöket gjordes den konsekvensbedömning (KuUU 17/2017 rd) som riksdagens kulturutskott förutsätter.

Försöket finansierades under moment 29.80.52 med anslag som reserverats för utveckling av visuell konst och finansieringen uppgick till totalt 660 000 euro under perioden 2107–2019. Enligt de tre alternativa beräkningar som presenteras i utvärderingsrapporten (#KonstKostar. Utvärdering av försöket med utställningsarvoden för konstnärer, undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2020:19) skulle etableringen av modellen med utställningsarvode kräva ett årligt anslag på mellan 675 000 och 1 300 000 euro. Beloppet på det nödvändiga anslaget beror på i hur stor omfattning museerna kommer att ansöka om anslaget framöver och hur modellen med utställningsarvode kommer att se ut.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte år 2020 en arbetsgrupp för att utarbeta ett förslag till en modell med utställningsarvode. Enligt arbetsgruppens slutrapport från 2021 krävs ytterligare finansiering för genomförandet av systemet och utöver de utställningsarvoden som betalas via museerna skulle Centret för konstfrämjande ta hänsyn till gemenskapens möjlighet att betala utställningsarvoden till konstnärer i samband med verksamhetsunderstöd för de visuella branscherna (inklusive design). Finansieringsbehovet skulle behandlas som en del av den normala behandlingen av verksamhetsunderstöd och som en del av Centret för konstfrämjandes budgetberedning. Implementeringen av denna modell kräver ytterligare finansiering för Centret för konstfrämjandes anslag för understöd.

I samband med behandlingen av statsbudgeten för 2021 konstaterade riksdagens kulturutskott i sitt utlåtande KuUU 11/2020 rd–RP 146/2020 rd att utskottet förordar att försöket med utställningsarvoden görs permanent och i ett i samband med detta antecknat utlåtande anförde utskottet att riksdagen ska förutsätta att regeringen vidtar åtgärder för att bereda en permanent modell för systemet med utställningsarvode för bildkonstnärer så att modellen kan tas i bruk vid ingången av 2022.

Riksdagens finansutskott antecknade i sitt betänkande (FiUB 33/2021 rd) att utskottet välkomnade att budgetpropositionen innehåller ett anslag på 1 miljon euro för att etablera modellen med utställningsarvode. Det är fråga om ersättning som betalas till en konstnär för arbete som utförts för en museiutställning. Enligt de erfarenheter som fåtts har modellen bedömts ha förbättrat konstnärens ekonomiska ställning och underlättat utarbetandet av avtal. Utskottet anser det vara viktigt att fortsatt finansiering av modellen med utställningsarvode tryggas och att modellens funktion, verkningar och utvecklingsbehov följs upp och utvärderas.

I budgeten för 2022 hade 1 000 000 euro för första gången anvisats för etableringen av modellen med utställningsarvode och för kostnader som orsakas av anställningen av en personal som svarar högst ett årsverke för uppgifter som hänför sig till genomförandet av modellen med utställningsarvode. Anslaget är avsett att delas ut av Museiverket och stödet är avsett för kommuners, föreningars, stiftelsers och offentligrättsliga inrättningsars museer som på heltid sköts på ett professionellt sätt.

I enlighet med finansutskottets betänkande strävar undervisnings- och kulturministeriet efter att trygga den fortsatta finansieringen av modellen med utställningsarvode och fortsätter att följa och utvärdera modellens effekter och utvecklingsbehov. Det har varit möjligt att för museer ansöka om understöd för utställningsarvoden för bildkonstnärer hos Museiverket 3.5–14.6.2022 och 19.9–31.10.2022. Praxisen är inte etablerad, utan modellens funktionalitet bedöms fortfarande. Undervisnings- och kulturministeriet samarbetar med Museiverket, Centret för konstfrämjande och Konstnärsgillet i Finland och söker en lösning för att utvidga modellen med utställningsarvode även till annan ideell utställningsverksamhet som drivs professionellt, såsom icke-kommersiella gallerier och utställningslokaler.

Helsingfors 9.12.2022

Forsknings- och kulturminister Petri Honkonen